

*Innspill til Næringskomitéens høring om
statsbudsjettet for 2026 fra **Norecopia***

LMDs budsjett kap. 1112 Veterinærinstituttet:

Post 50 Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap

Formålet med Post 50 er 'beredskap og utvikling av kunnskap innan dyrehelse, dyrevelferd og fôr- og mattryggleik, og at ny kunnskap blir tilgjengeleg for næring og forvaltning.'

Utvikling og formidling av kunnskap om forsøksdyr og alternativer er svært viktige temaer innenfor denne postens ansvarsområde. Dyreforsøk inngår også på de aller fleste fagområdene under One Health-konseptet (samspillet mellom dyr, mennesker og miljøet). Det er derfor svært viktig at Norge har en ansvarlig og tilstrekkelig politikk på området.

Norge bruker fortsatt om lag en femtedel av totalantallet forsøksdyr som brukes i hele EU. Dette vekker oppsikt. Men det som virkelig kjenner Norge er at det drives mange ulike typer dyreforsøk: laboratorieforsøk, husdyrforsøk, viltforskning, og feltforsøk i forbindelse med oppdrettsnæringen – ofte med et stort antall individer¹. Parallelt med dette skjer det en rivende utvikling innen alternativer til dyreforsøk. Med «alternativer» menes det Replacement, Reduction og Refinement: 3R-prinsippet. Norge bidrar til dette arbeidet, men det er særst viktig at vi også følger med de ressurssterke institusjonene i utlandet. Dette øker anvendelsen av 3R-metoder i Norge og hjelper oss til å identifisere potensielle samarbeidspartnere som har kommet lenger enn oss. Det er viktig at vi har tilstrekkelige ressurser til å gi 3R-råd på alle områdene hvor det forskes på dyr.

Allerede i år 2000 opprettet Landbruksdepartementet en arbeidsgruppe som fikk som mandat å evaluere behovet for et 3R-senter - slik 15 andre europeiske land allerede hadde gjort. Arbeidsgruppen konkluderte med at Norge burde også få et slikt senter, og konklusjonen ble innlemmet i Dyrevelferdsmeldingen som ble presentert i 2002 (St.Mld.nr. 12 (2002-2003) *Om Dyrehold og dyrevelferd*). Meldingen beskrev et 'nasjonalt kompetansesenter', men da dette ble stiftet (som Norecopia) i 2007 ble det bare bevilget en halv stilling, til tross for at to departementer samarbeidet om saken (LMD og NFD).

Da Norecopia ikke fikk gehør fra departementene for behovet for flere ressurser, begynte man å ta behovet opp på Næringskomitéens årlige budsjetthøringer, med resultatet at tilskuddet ble gradvis økt til en hel stilling og kr. 500.000 i driftsmidler. Norecopia er svært takknemlig for komitéens støtte.

¹ <https://norecopia.no/no/loverket/statistikk>

I 2015 gjennomførte Norge EU-direktivet 2010/63 om beskyttelse av dyr som brukes til vitenskapelige formål. Direktivet krevde at Norge opprettet en nasjonal komité som skal gi råd til Mattilsynet og dyrevelferdsenhetene på landets 80 forsøksdyravdelinger, samt utveksle erfaringer med EUs medlemsstater. Ressursene som ble bevilget, dekker kun timelønn til 8 personer som foretar dette komitéarbeidet på toppen av andre krevende helstillinger.

Da den forrige regjeringen presenterte Dyrevelferdsmeldingen i desember 2024, hadde Norecopa og andre håp om at den vil foreslå **både en styrkning av Norecopa og etablering av et livskraftig nasjonalt 3R-senter, slik intensjonen var da Stortinget behandlet den forrige meldingen for 22 år siden**. Mange institusjoner uttrykte derfor skuffelse da det viste seg at meldingen kun inneholdt en formulering om at regjeringen vil **‘utrede** hvordan 3R-arbeidet kan organiseres’ – til tross for at både Forsøksdyrkomitéen og Norecopa allerede har sine klare mandater. Norecopas vedtekter ble dessuten godkjent av departementet før stiftelsen i 2007. **Det som miljøet trenger, er flere ressurser**. Dette vil dessuten resultere i bedre søknader samt bedre og færre dyreforsøk – noe som vil avlaste Mattilsynet, som sliter allerede med å foreta nok inspeksjoner og håndtere forsøkssøknadene raskt nok. MTs forsøksdyrteam har mindre enn 5 årsverk og håndterer 4-500 krevende søknader årlig, samtidig som de skal foreta inspeksjoner av over 80 forsøksdyravdelinger. Ifølge instruksen til Mattilsynet skal minst en tredjedel av dyreavdelingene inspiseres årlig².

I dyrevelferdsmeldingen sto det videre at det vil bli en ‘nærmere vurdering av økonomiske og administrative virkninger ved en eventuell etablering av et 3R-senter i Norge’. Også dette er et tilbakeskritt i forhold til det enstemmige vedtaket som ble gjort på Stortinget i 2003. Og nå har om lag 30 europeiske land 3R-sentre av ulike typer.

Den 14. oktober d.å. fikk Norecopa et brev fra Landbruks- og matdepartementet som meddelte at LMD og NFD har ‘besluttet å gjennomføre en intern utredning av organisering av arbeidet’ med 3R i Norge. Departementene skal også ‘avgjøre om ressurser som Forsøksdyrkomitéen og Norecopa kan utnyttes bedre ved organisering i et 3R-senter, og hvilke økonomiske og administrative virkninger dette gir’. Utredningen skal foreligge innen 15. desember d.å. og Norecopa er invitert til et møte denne måneden for å drøfte situasjonen.

Norecopa vil gjerne presisere følgende:

- En utredning som kun tar sikte på å *omorganisere* arbeidet som allerede i dag er underfinansiert, vil ikke bidra til å løse de store utfordringene Norge har med bruk av dyr av forsøk. Det trengs en satsing på 3R, bl.a. i form av et 3R-senter og nye ressurser som kan fremme erstatning, reduksjon og forbedring av dyreforsøk. Uten

² https://mattilsynet-xp7prod.enonic.cloud/api/_/attachment/inline/f70f8dc9-a33a-414e-acda-50e75727811d:8190ba09eff19d3d54add8befabf9dbfcff5693e/Instruks%20om%20Mattilsynets%20forvaltning%20av%20forsøksdyrforskriften.pdf

at det bevilges friske penger som er dedikert til 3R-arbeidet, vil vi aldri lykkes med å nå målene som er nedfelt i norsk lov.

- Norecopa har de siste 18 årene bygget opp en omfattende database med lenker til globale 3R-ressurser: 10.800 sider som får i snitt nesten 1.000 treff i døgnet. I tillegg leverer vi engelskspråklige nyhetsbrev om 3R-fremskritt til forskere over hele verden, og vi har publisert retningslinjer for planlegging av dyreforsøk som inkluderer en sjekkliste på 37 språk. Norecopas ressurser er anerkjent av mange institusjoner globalt³.

Det er derfor svært viktig at Norecopas nettdomene (norecopa.no) og dette formidlingsarbeidet ikke svekkes i eventuelle forsøk på å omorganisere eksisterende funksjoner – det må styrkes. I Norecopas tilfelle er aktiviteten sin dessuten beskrevet i egne vedtekter og handlingsplaner, og det er Norecopas årsmøte og styre som bestemmer disse.

- Hurdalsplattformen som ble presentert av regjeringen Støre i 2021⁴ nevnte spesifikt at de ville '*støtte opp under prosjekt for å utvikle alternativer til dyreforsøk*'. Siden det ikke skjedde noe på dette området under den regjeringen frem til valget i 2025, er det enda viktigere at fagområdet styrkes når departementene nå skal utrede forsøksdyrsaken på nytt.

Å finansiere et 3R-senter og en styrkning av Norecopa behøver ikke å gå ut over andre fagområder. Siden oppdrettsnæringen står for over 90% av dyrene som brukes i forsøk, er det nærliggende å bruke en liten del av statens inntekter fra denne næringen til 3R-arbeid. Dermed pløyer man noe av gevinsten ved dyreforsøk tilbake til dyrene som ofres for den. Både Fisker- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) og Havbruksfondet er aktuelle kandidater for dette. Eksempelvis hadde bare en halv prosent av Havbruksfondets utbetalinger i oktober 2024 kunne finansiert både et 3R-senter og Norecopa.

Norecopa ber komitéen om å ta hensyn til dette notatet når resultatet av departementenes utredning foreligger i desember. Norecopa har eksistert i 18 år og kjenner godt til særtrekkene og utfordringene med bruk av forsøksdyr i Norge.

³ <https://norecopa.no/about/endorsements>

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-stoere/andre-dokumenter/smk/2021/hurdalsplattformen/id2877252>